CZĘŚĆ X. № 60 ROK 5. (1834.)

TYGODNIK PETERSBURSKI.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adresem: do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, lub do xięgarni Smirdina; w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego i w Biurze informacyjném; w Wilnie, w xięgarni Zawadzkiego; nadto we wszystkich Pocztowych w kraju urzędach.

GAZETA URZĘDOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Cena *Roczna:* w Rossyi, s pocztą, a w stolicy, z noszeniem do mieszkań, 50 rub. as. *Półroczna*, 25 r. ass Bez poczty, dla odbierających w xięgarni Smirdina: *Roczna*, 45 r. as. *Półroczna*, 25 r. as. Dla Królestwa Polskiego: *Roczna*, 55 r. *Półroczna*, 28 r. ass.

Wtorek, $\frac{7}{19}$ Sierpnia.

Wiadomości krajowe.

Petersburg $\frac{6}{18}$ *Sierpnia.*

JJ. KK. MM. xiążę następca tronu Pruskiego z małżonką swoją wyjechali 1 b. m. s Peterhofu do Kronstadtu, na statku parowym *Alexandra*, w towarzystwie NN. Państwa. Stanąwszy tam o 5*ej* wieczorem, NN. Państwo odprowadzili JJ. KK. MM. na statek parowy *Jżora*, mający ich odwieść do Szteltynu, i, po czułem pożegnaniu, *Jżora* odpłynęła do miejsca przeznaczenia, w towarzystwie statku parowego *Herkules*. NN. Państwo przeprowadzali jeszcze JJ. KK. MM. na statku parowym *Alexandra* aż do okrętu stojącego w porcie na straży, poczem wrócili do Peterhofu.

Manifest Cesarski.

Z BOŻEJ ŁASKI

MY MIKOŁAJ PIERWSZY,

CESARZ I SAMOWŁADCA WSZECH ROSSYJ,

i t. d. i t. d. i t. d.

Czynimy wiadomo całej powszechności.

«W nieprzerwanej troskliwości o dobro i pożytek najmilszych wiernych poddanych Naszych, wyszukując wszelkich podobnych środków ku ulżeniu im w spełnianiu tyczących się ich powinności stanu, zwróciliśmy celniejszą uwagę Naszę na urządzenie powinności rekrutszczyzny, jako najważniejszéj, ze względu bezpośredniego jéj wpływu na powszechną i szczególną pomyślność. Ustaliwszy ją przez wydaną 8 Czerwca 1831 roku Ustawę o Rekrutszczyznie na trwałych i niezachwianych zasadach, z zadowoleniem widzieliśmy skuteczne pod wszelkiemi względami zastosowanie tych prawideł w ostatnim 98*m*, zaciągu. Dziś, ku większej uldze klass ludności, do dawania rekruta obowiązanych, i w celu dania im wszelkiej, od władzy Naszej zawisłej, możności polepszenia ich bytu pożyteczną pracą, jak najrzadziej, wypełnieniem tej powinności przerywaną, uznaliśmy za podobną znieść na zawsze ogólne w całém Państwie zaciągi rekrutów w czasie pokoju, zamiast nich zaś ustanowić każdoroczne, częściowe, odbywając one porządkiem przemiennej kolei w dwóch, co do liczby ludności równych, częściach Cesarstwa.»

«Skutkiem tego Roskazujemy:

1) Na cel kolejnego odbywania powinności Rekrutskiej rozdzielić Państwo na dwa działy, czyli strefy, *północną* i *południową*, co do liczby mieszkańców prawie sobie równe.

2) Strefy te składać mają: północną, gubernije: Archangelska, Ołoniecka, Nowgorodzka, Petersburska, Estlandska, Kurlandzka, Wileńska, Grodzieńska, obwod Białostocki, gub. Mińska, Mohylewska, Witebska, Pskowska, Smoleńska, Kałużska, Twerska, Moskiewska, Władimirska, Jarosławska, Kostromska, Wołogodzka, Wiatska, Niżegorodzka, Kazańska, Permska, Tobolska, obwód Omski, gub. Tomska, Jenisejska i Irkutska. — południową zaś gubernije: Wołyńska, Podolska, Kijowska, Chersońska, Taurycka, Ekaterynosławska, Połtawska, ziemia wojska Dońskiego, obwód Kaukazski, gub. Astrachańska, Saratowska, Woroneżska, Tulska, Riazańska, Tambowska, Penzeńska, Simbirska i Orenburska.»

3) Pomiędzy gubernijami stref północnej i południowej ustanowić kolej w corocznem wypełnianiu powinności rekrutskiej tak, iżby każda strefa, zostając od niej w jednym roku wolną, odbywała tę powinność w następnym.

4) W stosunku do średniego, corocznego, w czasie pokoju, ubytku żołnierzy w armii i flotach naszych, w każdej strefie, na kolei będącéj, wybierać po pięciu rekrutów s tysiąca dusz, do czasu dokładnego wykrycia ogólnej liczby dusz przez odbywający się teraz właśnie ósmy powszechny popis ludności. Po ukończeniu ogólnego zliczenia ludności, stały stosunek corocznéj w czasie pokoju rekrutszczyzny, aż do nastąpienia nowego, 9*go* popisu, określony będzie Ukazem Naszym, do Rządzącego Senatu daćsię mającym.»

5) Liczenie odtąd kolejnych rekrutskich naborów zacząć od numeru pierwszego, uważając wypełnienie rekrutskiej powinności w obu strefach za jeden całkowity zaciąg czyli nabor.

6) Do pierwszego zaciągu przystąpić w tym jeszcze roku, zacząwszy takowy od gubernij strefy *południowéj*,

na zasadach oddzielnego Ukazu, wraz z niniejszym Rządzącemu Senatowi danego.»

7) Zresztą wszelkie teraz obowiązujące we względzie odbywania rekrutskiej powinności Ustawy, niniejszym Manifestem Naszym nie zniesione, zachować w zupełnej mocy, i odbywanie rekrutskich naborów urządzać według ścisłego tych Ustaw brzmienia.»

8) Nabory kozaków Małorossyjskich i wojskowych włościan, (военныхъ поселянъ) należących do okręgów osiedlonej jazdy, odbywać również bez żadnej zmiany według istnących teraz prawideł.»

Dan w Alexandryi pod Peterhofem, d. 1 Sierpnia, lata od Narodzenia Chrystusa Pana tysiąc ośmset trzydziestego czwartego, panowania Naszego, dziewiątego.

Na oryginale Własną J. C. M.
ręką podpisano:

MIKOŁAJ.

— Przez roskazy dzienne Cesarskie mianowani: 27 *Lipca;* Pułkownik Zamojskiego pułku strzelców *Kurasowski*, Wojenno-powiatowym Naczelnikiem w gubernii Wileńskiéj.—29 *Lipca*, Liczący się w jeździe Podpułkownik *Brimmer*, takimże Naczelnikiem w gubernijach Białruskich, na miejsce Podpułkownika *Karpow*.—Plac-major Alexandrowskiej Cytadelli w Warszawie, liczący się w jeździe Major *Sijanow*, przeniesiony do Sztabu Warszawskiego Wojennego gubernatora—Podpułkownik Brańskiego pułku strzelców *Karpienko*, mianowany Dowodzcą garnizonowego batalionu w Brześciu Litewskim, a Dowodzca tegoż batalionu Major *Kalinowski* Plac-majorem Alexandrowskiej Cytadelli w Warszawie i ma się liczyć w wojsku.

Ukazy Cesarskie.

a) Do Rządzącego Senatu.
(w Peterhofie.)

14 *Czerwca.* Z zatwierdzeniem nowéj Ustawy o sposobie utrzymywania xiąg kupieckich, mającej obowiązywać od 1 Stycznia 1836 roku.

5 *Lipca.* «Na przedstawienie Ministra Oświecenia, roztrząśnione w Radzie Państwa, i zważywszy, że zakłady naukowe w gubernijach, które składały niegdyś okręg naukowy Wileński, a teraz należą do Białoruskiego i Kijowskiego, nie miały danych sobie stałych prawideł postępowania, a następnie otrzymały urządzenie oparte na zasadach Ustawy 8 Grudnia 1828 roku, Roskazujemy wprowadzić tę Ustawę w Gimnazyach i Szkołach gubernij: Wołyńskiéj, Podolskiéj, Kijowskiéj, Wileńskiej, Grodzieńskiéj, Mińskiej, i obwodu Białostockiego, zostawując też w swej mocy i wydane dotąd postanowienia o nowém tych naukowych zakładów urządzeniu.»

27 *Lipca.* Zarządzający Komisyą umorzenia długów Państwa B. R. St. baron Meyendorf, otrzymuje, na własną prośbę, uwolnienie od służby, z rangą Radcy Tajnego.

(w Alexandryi, pod Peterhofem)

1 *b. m.* Manifestem, dnia dzisiejszego wydanym, zamieniwszy ogólne w Państwie zaciągi rekrutów na częściowe, corocznie w kolejnym porządku odbywać się mające, i naznaczywszy w bieżącym jeszcze roku jeden s takich zaciągów w południowej strefie Państwa, na zasadach w tymże Manifeście wyłożonych, Roskazujemy:

1) Nabór ten rozpocząć od 1 Listopada b. r. i ukończyć nieodmiennie przed 1 Stycznia 1835.

2) Na umundurowanie rekrutów pobierać od osób, które ich zdawać będą, pieniądze, według cen, o ile można zniżonych, a mianowicie po trzydzieści trzy ruble.

3) Od żydów gubernij Kijowskiej, Wołyńskiéj i Podolskiéj wybrać zalegających rekrutów, należących się od nich z 96*go* zaciągu; wybranie zaś zalegających s tegoż zaciągu rekrutów od żydów Wileńskiéj, Grodzieńskiéj, Mińskiej gubernij i obwodu Białostockiego, odłożyć do czasu uskutecznienia niniejszego naboru w gubernijach strefy północnej.»

«Rosporządzenia wojskowości tyczące się zleciliśmy Ministrowi Wojny; skuteczne zaś w zakreślonym czasie wypełnienie niniejszego zaciągu poruczamy staranności Rządzącego Senatu.»

tegoż dnia. O zupełnem darowaniu zaległości rekrutów 98 zaciągu, z gubernij Astrachańskiéj, Woroneżskiej, Ekaterynosławskiéj, Połtawskiéj, Słobodzko-Ukraińskiéj, Taurydzkiej i Chersońskiéj, ziemi Wojska Dońskiego i obwodu Kaukazskiego należących się.

b) Do Ministra Spraw Wewnętrznych.

(w Peterhofie, 7 Lipca) «Dostrzegając s przedstawienia Waszego, przez Komitet Ministrów Mnie złożonego, że w skutek czynionych doświadczeń, nakadzanie i obmywanie płynnym chlorem rzeczy i towarów uznane zostało za zupełnie dostateczne do oczyszczenia takowych od zarazy, i że zakreślony ku temu, 124*m* §*m* Ustawy o kwarantanach z roku 1832 czas, jest wystarczającym, Roskazuję: w celu ułatwienia handlu przyjąć odtąd za ogólne na wszystkich kwarantanowych zakładach prawidło, iżby nakadzone chlorem towary, zamiast naznaczonego we 114*m* § tejże Ustawy czterodniowego zakresu, były przewietrzane tylko przez ciąg godzin dwunastu; a obok tego iżby i ludzi, używanych do przenoszenia oczyszczonych towarów i rzeczy, nie poddawać już czterodniowéj obserwacyi, pilnując jedynie, iżby oni nie mieli żadnej komunikacyi s temi, którzy trudnią się wyładowywaniem towarów i przenoszeniem ich ze statków do pakhauzów i nakadzalnych izb, przed ich oczyszczeniem.»

«Wy nie zaniechacie uczynić należytych ku wykonaniu niniejszego rosporządzenia.»

c) Do Ministra Wojny.

(W Alexandryi, 1 b. m.) Manifestem dnia dzisiejszego wydanym, naznaczywszy w roku bieżącym, w południowej strefie państwa, zaciąg rekrutów, po pięciu s tysiąca dusz, Roskazujemy wam uczynić w tym przedmiocie następne, co się wojskowości tyczy, rosporządzenia:

1) Rekrutów s tego zaciągu wybrać się mających rozdzielić po wojskach, stosownie do danych już wam w tym względzie roskazów.

2) W przedmiocie umundurowania rekrutów przewodniczyć się prawidłami, na ten cel istnącemi.»

Ukazy Rządzącego Senatu.

1) 24 *Lipca.* (Z ogóln. trzech pierwszych Dep. Zgrom.) Z rozwiązaniem pytania: jak mają być pobierane składkowe za rekrutów pieniądze od obywateli, nie mających wcale włościan, s którychby można było wziąść rekruta, w zamian za uwolnionych przez nich od poddaństwa ludzi, którzy się zapisali do liczby włościan skarbowych.

2) 26 *tegoż m.* (s 1 Dep.) O rospożyczaniu prywatnym osobom skarbowego prowiantu i furażu.

3) *tegoż m.* (s tegoż Dep) O pozwoleniu wybierania sobie stanu synom tych wojskowych rangi nieoficerskiéj, którzy byli do pułków zawerbowani.

4) 27 *tegoż m.* (s tegoż Dep.) O wprowadzającej się różnicy w nazwaniu dóbr pałacowych Cesarskich, s których jedne, składające osobistą własność osób Najjaśniejszej Rodziny, i mogące być dzielonemi na części i zapisywanemi przez testamenta, jako: Oranienbaum, Pawłowsk, Strelna i t. p. mają się odtąd mianować *pałacowemi*, (дворцовыя) drugie zaś, jak Carskie-Sioło, Peterhof i dobra zostające w zarządzie Moskiewskiego pałacowego kantoru, Cesarskiemi, gdyż te należały zawsze do panującego Cesarza, nie ulegając wybyciom ani podziałom. Do tych tylko ostatnich dóbr wolno się będzie zapisywać ludziom swobodnym, obowiązanym sobie stan pewny wybrać.

5) 28 *tegoż m.* Z ogłoszeniem Zdania Rady Państwa, zatw. przez N. Pana 6 Lipca b. r., iż porządek względem wzywania stron do czytania w Senacie ułożonych ze spraw wyciągów, (рукоприкладство) ustanowiony Ukazem 27 Maja 1764, rozciągniony zostaje i na sprawy przewodzące się w Senacie porządkiem śledczym, na zasadzie Ukazu 19 Sierpnia 1799 roku.

— Stosownie do zdania Komitetu Ministrów potwierdzonego przez N. Pana 1 Maja b. r. Gimnazyum Łuckie, s powodu niedogodnego lokalu, ma być przeniesione do Klewania, póki się nie da urządzić w jedném s przyległych Łuckowi miast powiatowych gubernii Wołyńskiéj, a Szkoła powiatowa Klewańska ma być do Łucka przeniesiona.—9 Maja N. Cesarz potwierdził rysunki haftu na mundury dla urzędników Kijowskiego Naukowego okręgu. — 19 Maja N. Cesarz roskazał aby po 1 Stycznia 1835 dobra i kapitały funduszu edukacyjnego ostatecznie przeszły pod zawiadowanie Ministerstwa Skarbu, a pozostałości od wydatków do tego czasu okazać się mogące, mają stanowić kapitał oddzielny na rzecz zakładów szkolnych w gubernijach Wileńskiéj, Mińskiéj, Grodzieńskiéj, Wołyńskiej, Podolskiéj i obwodzie Białostockim.—W skutek takiegoż roskazu d. 21 Maja, w gubernii Mińskiéj w klasztorach Greko-unickich Berezweckim i Ladzkim, mają być założone szkoły powiatowe duchowne, zamiast będących tam świeckich.

— N. Pan roskazał (29 Maja) aby katalogi bibliotek gubernijalnych, były przezierane w Ministerium Narodowego Oświecenia, i aby też biblioteki zostawały pod jego dozorem.

— Minister Oświecenia listem okolnym 3 Maja objaśnił Władzom Szkolnym, iż na każdy powiat, ilebykolwiek szkół w nim było, jeden być tylko powinien honorowy dozorca, i że wybor tych urzędników zależy od Uniwersytetów a nie od Zgromadzeń Szlacheckich.

— W Uniwersytecie Kijowskim Professor Moskiewskiego Uniwersytetu *Maximowicz*, mianowany został Profesorem Zwyczajnym Rossyjskiej Literatury i Dziekanem 1 oddziału fakultetu filozoficznego, a Professor Kijowskiej Duchownej Akademii *Skworcow* mianowany Professorem Teologii Dogmatycznej i Moralnej.—W okręgu naukowym Białoruskim mianowani zostali: Członek rządu Białoruskiego Szkolnego okręgu Radca Kol. *Wietryński*, Dyrektorem szkół w gubernii Mohylewskiéj; Dyrektor szkół gubernii Witebskiéj Radca Dworu *Garstowski* Członkiem tegoż rządu; a Nauczycielowi w szkole Lankastra w Witebsku, *Ohłoblin*, polecono dozor nad szkołami wzajemnego uczenia na Białejrusi. — Starszy Nauczyciel Gimnazyum Witebskiego Radca Dworu *Szahin* przeszedł na Adjunkta Katedry Astronomii w Uniwersytecie Charkowskim.

— W całej Kurlandyi t. j. na przestrzeni 23,295½ wiorst kwadratowych, gdzie ludność dochodzi do 500,000 mieszkańca, dwie tylko dotąd były drukarnie; jedna z nich w Libawie, przed stu laty założona. Teraz, P. Hofman otrzymał pozwolenie założyć nową drukarnią w Tukumie, która czynność swoję ma rospocząć od wydawania tygodniowej gazety.

— Na początku Maja b. r. blisko Dorpatu, w Kusthofie, otworzony został uroczyście Instytut agronomiczny, pod Dyrekcyą Professora Schmalz.

— W Rydze otwiera się publiczna gubernialna biblioteka. Szlachta i kupcy złożyli 200 r. na kupno potrzebnych sprzętów. Wielu pisarzy i wydawców pism periodycznych podjęło się dostarczać do niej darmo swoje prace.

— Nauczyciele szkoły żydowskiej B. Hermejza i M. Orkawin wydają już w Wilnie i w Grodnie w 6 tomach słownik Hebrajski, z objaśnieniami wyrazów po Rossyjsku, po Polsku i po Niemiecku. Prenumerata po 6 r. srebr. przyjmuje się w Rydze, w xięgarni Meinshauzena.

— S Petersburga 30 z. m. Wyjechali: do Mińska, tameczny obywatel *Skirmunt;* do Witebska tameczny kupiec *Hansburg.*

Wiadomości zagraniczne.

Londyn 1 *Sierpnia.* W izbie niższej 26 z. m. lord Althorp wniosł trzecie odczytanie bilu o stłumieniu rozruchów w Irlandyi. P. Ronayne proponował jego odrzucenie, utrzymując iż właśnie podobna surowość przyprawiła Angliją o utratę posiadłości w północnej Ameryce. P. Ruthven i Shiel utrzymywali go; lecz wniosek P. Ronayne większością 82 przeciw 21 głosom został odrzucony. P. O'Connell żądał, ażeby, w rodzaju poprawy, usuniono z bilu o którym mowa artykuły nadające rządowi prawo sądzenia sądem wojennym wszelkich występków popełnionych w obwodach ogłoszonych za zostające na stopie wojennej. Lecz adwokat jeneralny z lordem Althorp oparli się temu, utrzymując iż bez tych artykułów bil żadnej nie miałby użyteczności, i poprawę większością 69 przeciw 24 głosom odrzucono, a bil został po raz trzeci odczytany, przyjęty i tegoż dnia przesłany do izby parów. P. Spring Rice, otrzymał upoważnienie do przedstawienia bilu o ustanowieniu sądu kryminalnego na wyspie Norfolk, w bliskości nowej Gallii południowej.

28*go* odczytano po raz trzeci bil o przypuszczeniu dyssydentów do stopni akademickich.

29*go* bil o założeniu nowej osady w Australii południowej przeszedł w Komitecie izby. Lord Althorp żądał ażeby izba przekształciła się podobnież w komitet dla rospatrzenia bilu o dziesięcinach w Irlandyi. P. O'Connell s P. Ruthven żądali odroczenia tego bilu do przyszłej sessyi, jakoby dla tego iż teraźniejsza nazbyt jest posunioną daleko ażeby stało czasu na rozstrząśnienie 200 artykułów projekt tego prawa składających, i które zresztą ma dopiéro od 1839 roku obowiązywać. Ale P. Littleton uczynił uwagę, iż liczba tych artykułów może być ograniczoną do 70 lub 80 i że konieczną jest środek ten przyśpieszyć; w skutek czego poprawa P. O'Connell większością 134 przeciw 14 głosom została odrzuconą, i izba przekształciła się w komitet.

30*go* zajmowano się dalej rozbiorem bilu o dziesięcinach w komitecie.

31*go* izba zmniejszyła do połowy liczbę artykułów tegoż bilu. — Płaca mowcy izby ograniczoną została do 5,000 f. sterl, (s 6,000).

— W izbie parów 26 b. m., na wniosek lorda Melbourne, odczytano po raz pierwszy przysłany z izby niższej bil o stłumieniu rozruchów w Irlandyi.

29*go* podobnież po raz pierwszy odczytanym został bil o dyssydentach, w dniu poprzedzającym przez izbę niższą przyjęty. Lord Melbourne znowu zapytywany przez margr. Londonderry w przedmiocie don Karlosa, odpowiedział iż rząd nie odbierał jeszcze żadnej autentycznej wiadomości o jego przybyciu do Hiszpanii, i wniosł powtórne odczytanie bilu o stłumieniu rozruchów, które, po niejakich sporach przyjęto.

30*go* tenże bil został odczytany po raz trzeci i ostatecznie przyjęty.

1 b. m. hrabia Radnor wniósł powtórne odczytanie bilu o przypuszczeniu dyssydentów do stopni akademickich. Xiążę Glocester wniósł w rodzaju poprawy odroczenie go do 6*ciu* miesięcy, i po długich rosprawach, poprawa ta została przyjętą, i bil odrzuconym, większością 102 głosów.

— Według wiadomości z Nowego-Yorku, dochodzących 10 Maja, większa część polaków odwiezionych tam na dwóch austryackich fregatach, postanowiła udać się wgłąb kraju dla założenia tam osady, tak dla siebie samych, jak i dla wszystkich ziomków swoich, znajdujących się teraz w rozmaitych krajach Europy, którychby los do Ameryki sprowadził. Obrany przez nich komitet udał się już do Washington, w celu proszenia kongressu o nadanie im ziemi i opatrzenie w środki dla założenia osady potrzebne. Skutek tej prośby nie może być wątpliwym, i dla wsparcia ich zamiaru sami krajowcy otworzyli między sobą składkę.

Paryż 2 Sierpnia. Oto jest zapowiedziana w przesyłym N. mowa Króla francuzów, którą nowa sessya izb parlamentu została 31 z. m. otwartą.

Mościpanowie Parowie i Mościpanowie Deputowani,

«Zawsze znajduję się w pośrodku was z najżywszém zadowoleniem. Nadewszystko czuję się szczęśliwym widząc was do koła mnie zgromadzonych, w chwili, gdy dobre chęci całego narodu s taką się objawiły świetnością.

«Uświęciły one tę liberalną i umiarkowaną politykę, którą na poprzedzających sessyach swoich izby parlamentu s taką prawością utrzymywały. Jest to polityka Konstytucyi. Francya potrzebuje wypoczynku, pod wpływem opiekuńczych instytucyj, które jej duch i męstwo od wszelkich uchroniły zamachów. Rząd moj usiłował odpowiadać oczekiwaniom całego kraju, i pomyślny skutek nieomieszkał wytrwałości naszej uwieńczyć.

«Zbieramy dzisia jej owoce. Handel nasz s przemysłem coraz zwiększającą się przybierają czynność. Szczęśliwym się czułem ogladając ich skutki na tej wielkiej wystawie, która nam dowiodła jak wysokiego dosiągnęliśmy stopnia wygórowania i ile nadziei słusznie mieć jeszcze możemy.

«Spełnią się one przy dobrodziejstwach pokoju, pod wodzą zarządu czynnego i pełnego przezorności, pod wpływem mądrych ustaw, które wspierając postępy rolnictwa i przemysłu naszego, otworzą nowe odpływy naszemu handlowi; mam prawo tuszyć sobie, iż coraz wzrastająca krajowa pomyślność, dozwoli też nam uczynić zadość wydatkom publicznym przy pomocy zwyczajnych środków.

«Prawa finansowe poddane zostaną pod rozwagę waszą we właściwym czasie, przez ustawy administracyjne oznaczonym.

«Prawa których uchwalenie koniecznem jest dla przyprowadzenia do skutku traktatów, równie jak i te, których wymaga spełnienie obietnic konstytucyi, przedstawione wam będą w ciągu niniejszej sessyi.

«Co się tycze stosunków naszych z obcemi mocarstwy, nic mi w tym względzie do życzenia nie zostaje.

«Zatargi wewnętrzne które spokojność Portugallii kłóciły są już ukończone. Zawarłem s Królem W. Brytanii, s Królową Hiszpańską i s Królową Portugalską traktat, który miał najzbawienniejszy wpływ na przywrócenie spokojności Półwyspu. Zawsze ścisłemi związkami połączony z Anglią, zajmuję się, łącznie ze sprzymierzeńcami moimi, interesami Hiszpanii, gdzie nowe trudności wymagają pilnej uwagi ze strony mocarstw które traktat 22 Kwietnia podpisały.

«Stan Wschodu jest zaspakajający, i wszystko zapowiada iż pokoj Europy nie będzie naruszonym.

«Polegam, mościpanowie, i w każdej potrzebie polegać będę na prawem waszém spółdziałaniu. Nie znam innych interesów, ani tworzę innych życzeń, nad interesa i życzenia całej Francyi. Utwierdzenie stałości instytucyj naszych, połączenie do koła tronu i konstytucyi wszystkich dobrych francuzów, a z równąż dzielnością tłumienie pojedyńczych lub połączonych knowań przeciwnych stronnictw —jedynym jest celem wszystkich usiłowań moich; a najsłodszą dla mnie nagrodą będzie miłość ludu mojego, której oznaki obudzają zawsze we mnie najżywsze uczucie.»

Mowa ta przyjętą została najżywszemi oznakami radości. Po uciszeniu się zgromadzenia, minister spraw wewnętrznych odczytał rotę przysięgi, którą wszyscy członkowie natychmiast, powstawszy z miejsc swoich, wykonali. Jeden tylko P. Cormenin, który przed kilką dniami protestował się w gazetach przeciw takowemu składaniu przysięgi, przed sprawdzeniem przez izbę pełnomocnictw każdego s członków, pozostał na swojej ławce i przysięgi nie złożył. Nakoniec, Kanclerz Wielkiej Pieczęci ogłosił sessyą izby za otwartą, i wezwał członków obu izb do zgromadzenia się nazajutrz na zwykłych miejscach posiedzeń. Król powstał s tronu, i, ukłoniwszy się zgromadzeniu, opuścił salę.

— Izba parów otworzyła 1 b. m. posiedzenia swoje w zgromadzeniu 60 członków. Po odczytaniu mowy Królewskiej przez prezydenta, bióra izby, w liczbie siedmiu, wybrane zostały przez losowanie. Na sekretarzy obrani zostali hrabiowie: Klein, Alex. de Larochefoucault i de Germing i jenerał d'Anthouard. Komissya której poruczono ułożenie adressu odpowiedzi na mowę Królewską składa się s PP. Rey, Tripier, Bertin, Devaux, de Broglie, Bassano, Barthe i Portalis.

— Minister oświecenia wydał 18 z. m. następujące postanowienie:

«1) Utworzony zostaje przy ministerstwie oświecenia komitet dla zawiadowania, pod okiem ministra, badaniami i drukiem niewydanych dotąd dokumentów do historyi Francuskiej ściągających się, jakie z wyznaczonych na to budżetem 1835 roku funduszów czynione być mają.

«2) Członkami komitetu mianowani: P. Villemain, par Francyi, wice-prezydent komitetu; P. Daunou, członek Instytutu, jeneralny dozorca archiwów Państwa; PP. Nau-

det, Guérard i Mignet, członkowie Instytutu; P. Champollion Figeac, Konserwator wydziału rękopisów biblioteki Królewskiej; P. Fauriel, adjunkt-konserwator biblioteki Król., professor wydziału literatury; P. Vitet, sekretarz jeneralny ministerstwa handlu; P. Julijusz Desnoyers, sekretarz towarzystwa Historyi francuskiej; P. Fallot, uczeń szkoły rysunków topograficznych, który sprawować będzie obowiąski sekretarza komitetu.

«2) Będą też mogli być przyłączeni do komitetu i bywać bądź tymczasowo bądź stale na jego posiedzeniach osoby, którym poruczone zostaną szczególne prace, tyczące się ogłoszenia dokumentów o których mowa.»

«4) Komitet ten zbierać się będzie najmniej raz co dni 15.»

— Według listów prywatnych z Bayonny, dochodzących 22 z. m., podróżny jeden, który przejeżdżał wzdłuż całej armii jenerała Rodil, zapewnia iż niepodobna widzieć nic nędzniejszego. Żołnierze chodzą bez obuwia, i większa część trapiona jest rozmaitemi chorobami. Wszyscy zapewniają iż gdyby lud mógł się tylko przekonać iż don Karlos rzeczywiście znajduje się w Hiszpanii, natychmiast przeszedłby na jego stronę. Skąd inąd nader wątpliwa czyli wojsko jenerała Rodil walczyć przeciw niemu zechce. Powiadano jakoby dwa jego batalijony przeszły już na stronę don Karlosa; a przynajmniej pewna, iż jenerał Rodil żadnego w wojsku swojem nie ma zaufania.

— 30 z. m. krążyły na tutejszej giełdzie prospekta pożyczki no rzecz don Karlosa. Ma się ona składać ze 125,000,000 fr., w obligacyach od 1,000 fr. wartości nominalnej, które sprzedadzą się po 650 fr., i przynosić będą po 5 procentów. Rękojmią pożyczki don Karlos opiera na wszystkich dochodach Hiszpanii, i przyjmować będzie obligacye w wypłatach ceł pogranicznych, do połowy całej summy tych ostatnich.

Madryt 24 Lipca. Gazeta Madrycka zdaje nam sprawę s przygotowawczych posiedzeń izb procerów i prokurado rów. P. Martinez de la Rosa użył dla obu tych izb przepisy porządkowe, które ukazały się w postaci wyroków Królowej. Najważniejszém z nich jest rozporządzenie, ażeby zdania dawane były ustnie, głośno, i publicznie.— 20*go*, nowy rządca cywilny, hrabia de Valle-Hermoso, otworzył przygotowawcze posiedzenie izby prokuradorów, w obecności 64 członków. Wszczęły się dość żywe spory w przedmiocie otwartego dawania głosów na wybor prezydenta i sekretarzy; nakoniec, na zdanie P. Martinez de la Rosa, zostawiono samymże członkom do woli, dawać zdania swoje z mniejszą lub większą publicznością; w skutek czego niektórzy s członków wymienili kandydatów swoich prezydentowi cichym głosem, gdy tymczasem inni wykrzykiwali ich imiona s całej siły. Takim sposobem, większością $\frac{5}{6}$ izby, prezydentem jej mianowany został don Diego Posadas, starzec łagodnych obyczajów, lecz zasad nader liberalnych; sekretarzami zaś: wydawca Gazety Handlowej P. Firmin Cavallero, i P. Gonzalez.

— Gazety Hollenderskie dają nam część mowy mianej przez Królową Hiszpańską 24 z. m. na otwarciu kortezów. Oto jest jej przekład:

«Widok jaki głąb kraju przedstawia, dalekim jest od tego, jakiegoby wasz patryotyzm mógł sobie życzyć. Jednakże, pomimo przeszkód jakie nam stawią trwające w niektórych prowincyach rokosze, wycieńczenie skarbu i panująca w znacznej części kraju zaraza, udało się nam złagodzić nieszczęścia nieodłączne od tak smutnego rzeczy stanu, w krótkim czasie dokonać zebrania kortezów, zwyciężać wszędzie bandy powstańców, zwiększyć liczbową siłę wojska, i ustalić spokojność i sławę naszej broni w państwie sąsiedniém; dla sprostania zaś tylu pilnym i ważnym potrzebom, zapał narodowy pozwolił nam oszczędzić ludowi nowych ofiar.»

«Wierność wojska, jego wytrwałość i zdrowy sposób myślenia, nadające mu tyle praw do wdzięczności mojej, wymagają iżbyscie dostarczyli mi sposobów na opatrzenie wydatków tej istotnéj gałęzi krajowego zarządu, równoważąc potrzeby walecznych obrońców tronu i ojczyzny s potrzebami obecnego stanu narodu i skarbu.

«Na ten koniec udzieloną wam zostanie wiadomość o rozmaitych, zobowiązaniach na rządzie ciążących, tudzież o środkach na których on polega, i nadzwyczajnych pożyczkach do których uciec się musi, tak s powodu strat dawniejszych, jak i chwilowych okoliczności, dla nieobciążania zbytecznemi poborami ludu.

« Lecz gdy z natury rzeczy wynika, iż częste uciekanie się do środków nadzwyczajnych jest niebespiecznem i nakoniec wcale niepodobnem się staje,—stąd, wprowadzenie lepszego porządku w zarządzie, pośrednictwo kortezów w oznaczeniu wydatków i poborów, śpiesznie doprowadzić nas winny do takiego stanu, w którym zwyczajne środki narodu potrafią uczynić zadość wszystkim jego potrzebom.

«Nadzieja tych skutków tem gruntowniejszą ma zasadę, iż spoczywa skąd inąd na stałem postanowieniu uregulowania całego długu obcego, w sposób odpowiedny środkom narodu, tudzież prawości która postępowaniu rządu mojego przewodniczy. Podobnież zachowamy się w przedmiocie krajowego naszego długu i stopniowego jego umorzenia, ułatwionego przez sposoby, jakie będą mogły zostać do tego, po dojrzałej rozwadze i z rostropną ostróżnością, użyte.»

Najpoźniejsze wiadomości.

Londyn 5 Sierpnia. Otrzymano tu wiadomości z Buenos-Ayres po 10, a z Brazylii po 8 Czerwca. W Izbie Deputowanych Brazylii przeszedł bill, ogłaszający ex-Cesarza za wygnańca i rozprawy toczyły się we względzie uwolnienia od obowiązku opiekuna młodego Cesarza.

— Odkryto w Madrycie, w samej chwili wybuchnienia, ważny spisek, uknowany s powodu zebrania się kortezów. Naczelnikami jego byli: jenerał Palafox, wyniesiony ostatniemi czasy na xiążęcą godność i Romero Alpuente, głowa zagorzałej partyi Demagogów w Kortezach. Celem spisku było: w samej sali Kortezów uwięzić Królowę i natychmiast ogłosić dawną konstytucyą Kadyzką. Wielka liczba spiskowych, między którémi znajdują się i dwaj wspomnieni naczelnicy, tudzież jenerał van Halen, są już w więzieniu.

— Na giełdzie tutejszéj rozeszła się dziś pogłoska że wojska francuzkie przeszły już granice Hiszpańskie.

Paryż 4 Sierpnia. Dzienniki stronnictwa legitymistów głoszą ciągle wiadomości o nowych don Karlosa korzyściach, o których inne gazety albo wcale milczą lub wzrącz inaczej mowią. Jedna z gazet wychodzących z Bordeaux umieszcza następnjący list z Bayonny, datowany 29 z. m. «Dowiadujemy się właśnie z Nawarry iż mała liczba miast i wsi tej prowincyi, która dotąd była neutralną, oświadczyła się nakoniec za sprawą don Karlosa. Wszystkie zapasy przeznaczone dla jenerała Rodil spalono.»—*Journal*

de la Guyenne utrzymuje, iż w Elisondo schwytany został włoch jakiś, wysłany na zabicie don Karlosa, jak to sam zeznał, dodając iż w tymże celu wyprawiono za nim i drugiego mordercę. Sam don Karlos objeżdża prowincye Baskie. i wszędzie witany jest z najżywszym zapałem. Prócz regularnego wojska ma już do 30,000 ludzi zbrojnych w kosy, których wystawiły mu same prowincye Baskie. Jenerał artylleryi Gaston, komendant twierdzy St.-Sebastian, przeszedł na jego stronę i dezercya w wojsku Królowej coraz się szerzy.

— Gazette de France zawiera wspaniały opis zwycięstwa, otrzymanego jakoby 27 z. m. przez karlistów nad 3,500 ludźmi wojska jenerała Rodil. Lecz gazety ministeryalne, zbijając to twierdzenie, zapewniają iż utarczka ta zaszła jeszcze 25 a nie 27*go* u Echarri-Aranaz i że skutek jej wcale był przeciwnym. W. jskiem Królowej dowodził sam jenerał Rodil, przeciw któremu Zumalacarreguy wyprowadził był 3 batalijony nawarczyków i kilka innych ochotników z Alava. Jeden s pierwszych batalijonów wiele ucierpiał i utracił dowodzcę swojego Echaso. Pole bitwy zostało przy wojsku Królowej, lecz położenie miejscowe nie dozwoliło ze zwycięstwa tego korzystać.—Zresztą donoszą jeszcze o innej utarczce zaszłej 28*go* zrana w okolicach Lanz, pomiędzy Pampeluną a Elisondo, gdzie słyszeć się dawało mocne strzelanie, lecz o jej wypadku żadnej jeszcze nie masz wiadomości.—Zavala napadł był fabryką broni w Eybas, lecz został przez załogę tameczną odparty.

— Według wiadomości telegraficznej otrzymanej dnia wczorajszego, don Karlos wrócił do St. Estevan, i utarczka z d. 25 z. m. bez żadnego zostaje skutku.

— Utrzymują iż don Miguel, opatrzywszy się dostatecznie w pieniądze, zamierza opuścić Genuę i wylądować na brzeg Katalonii. Uskutecznienie tego planu tem łatwiejszem być może, iż powstanie na rzecz don Karlosa znacznie się w tej prowincyi szerzy.

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

— Gazeta *Giornale di Lucca* oznajmuje że Papież zlecił Kardynałowi Gamberini zebranie i uszykowanie wszystkich teraz obowiązujących w Państwie Papieskiem Ustaw, w celu ułożenia z nich jednego stałego cywilnego i karnego dla Rzymian kodexu.

— 27 Czerwca b. r. miasto Tureckie Bitoglia do szczętu prawie zgorzało. Pożar ten bezwątpienia umyślnie sprawiony, bo wybuchnął ze czterech stron razem, zniszczył 2,000 domóstw i kilka tysięcy sklepów kupieckich. Na kilka czasy przedtém dawało się widzieć wielkie mieszkańców ku rządowi nieukontentowanie.

— Hrabia Ribben, jeden ze spiskowych, którzy wraz s kapitanem Anckarström należeli do zamordowania Króla Szwedzkiego Gustawa III, mieszka teraz w Paryżu, i zatrudnia się czynieniem wyciągów i tłumaczeń do gazet.

— W gazecie *Hull Advertiser* znajduje się następny artykuł: «Oddawna twierdzono że szczury i myszy nie mogą znieść odgłosu dudy, tego narodowego i wojennego szkotów instrumentu. Zdanie to zostało teraz jawnie stwierdzone na zebraniu towarzystwa Górali Szkockich w Dunkeld. Zaledwo po zgromadzeniu się w sali, sześciu czy ośmiu dudarzy rozpoczęło narodowy koncert, gdy szczury i myszy, bez względu na ludzi, psy i nawet koty, które się znajdowały w domu, zaczęły wypadać ze swych kryjówek i biegać jak szalone we wszystkich kierunkach. Niektóre zlatywały s sufitu i zabijały się, inne same wpadały w paszczę psów i szpony kotów. Jawne stąd wynika przekonanie że szczury i myszy nie ze Szkocyi swój początek wiodą, gdyż dla każdego prawdziwego Szkota odgłosy tego szlachetnego instrumentu mało co mniej są droższe nad życie.»

Wiadomości handlowe i przemysłowe.

— Departament handlu zagranicznego ogłasza, iż w skutek postanowienia Ministra Skarbu: 1) sztęplowanie przywożonych z zagranicy słomianych kapeluszów ma się odtąd odbywać przykładając sztępel na laku, nie wewnątrz głów samych kapeluszów, lecz na przeciągnionej przez nie nitce. 2) Pod artykułem taryfy zabraniającym przywozu wstążek orderowych, rozumiane być mają same tylko wstążki Rossyjskich Cesarsko-Królewskich orderów. — Innemi postanowieniami tegoż Departamentu przepisane zostały prawidła o naczyniach blaszanych, cynowych i t. p., w których przywożą się roscieki, tudzież o oglądaniu beczek, w których przywożą się wina, dla zapewnienia się, czy nie mają wstawianych wewnątrz desek, nie dozwalających dobrze je wymierzać.

Transporta zboża wodą wewnątrz Rossyi. Zboże i inne płody rolnictwa, zakupują się przez handlarzy, po większej części zimą, zwożą się do przystani, i po zejściu lodów wysyłają się zaraz na statkach karawanami. Z niektórych przystani karawany wychodzą raz na rok wiosną, z innych odchodzą przez całe lato.—Karawana *Sołpińska* w r. bieżącym ruszyła s przystani na rzece Msta 9 Kwiet. i razem z Borowicką w kilka dni się skończyła. Tą karawaną posyłają się produkta przeznaczone aby zawczasu stanęły w Petersburgu.—Do karawany Gżatskiej liczą się wszystkie statki wysyłane wiosną z Gżatskiej i z innych w górze od Tweru nadwołgskich przystani. Karawana ta ostatniemi laty zaczęła przychodzić do Tweru 9 Kwietnia. Wiezie zawsze wiele pieńki, łoju i oleju. S przystani Rybińskiej, na którą zwożą się produkta ze wszystkich w dole Wołgi (низовыя) przystani, statki idą w górę, po przeładowaniu, przez całe lato. Karawana Morszańska zawiera statki idące raz na rok wiosną s przystani rzeki Cny, w dół rzeką Oką. Tą karawaną z gubernii Tambowskiej, w urodzajne lata, wychodzi bardzo wiele zboża, zwłaszcza żyta, tudzież wiele łoju i lnianego siemienia. Karawana Kołomieńska, zawiera statki tak s tej przystani, jako też z innych na Oce, idące po większej części do Moskwy. W r. bieżącym karawana Sołpińska i Borowicka składały się s 53 statków, Twerska po 1*y* Maja z 973, Gżatska z 849, Rybińska po 1*y* Maja ze 127, Morszańska ze 116, Kołomieńska po 1*y* Maja ze 139 statków.

(Gaz. Roln.)

Печатать позволяется. С. Петербургъ. 6-го Августа, 1834. *Ценсоръ П. Гаевскій.*

W DRUKARNI WOJENNEJ.